

Izšla vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostor:
2637 So. Lawndale av.
Chicago, Ill.
Telephon: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista \$4.00. Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1917.
Chicago, Ill., petek, 7. maja (May 7th) 1920. Subscription \$4.00 Yearly. STEV.—NUMBER 108.
Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

STAVKA KOLODVORSKIH USLUZBENCEV NI KONČANA.

PODJETNIKI SE ZAVEDAJO TE KRIVICE.

Velebizniško časopisje pa še vedno poje pesmico o trajnem zboljanju železniškega obrata.

Chicago, Ill. — Velebizniško časopisje je poročalo, da se je stavka kolodvorskih uslužbencev izživčala, brzojavka, ki jo je poslal John M. Glenn, tajnik "Illinoiskega društva", pa pove nekaj drugega. V tej brzojavki na senatorja McCormicka pravi Glenn: "Tovarne v Illinoisu bodo prisiljene prenehati z delom in sledilo bo nepopisno trpljenje, če ne bodo železnice prepele naše blago. Če se zapro tovarne, nastane beda. Ali se vlada boji stopiti v akcijo?"

Veliki dnevniki so dnevno poročali, da je železniški obrat od sedemdeset do devetdeset odstotkov normalen, da se kolodvorski uslužbeni vračajo trajno na delo in da je na stavki še nekaj nezadovoljnih, naenkrat je pa Arthur M. Evans priobčil svoj članek v "Chicago Tribune", v katerem pravi: "Železniški buletini ne soglašajo s konverzijo pri mizi v 'Prevoznikem klubu'. Sinočna ocenitev, da je železniški tovorni promet le devet odstotkov normalen, bo povzročila, da vsak podjetnik in trgovec postane skeptičen. Pri prevozu imata živina in premog prednost, ali vsak trgovec s premogom v mestu skimava z glasno zaradi majhnih zalog premoga."

Brzojavka Glenna in Evansov članek, govori tako jasno, v kakšnem stadiju se nahaja železniški obrat, da je nepotrebno še posebej povdarjati, da zastane industrija, ako ne pride kmalu do sporazuma.

Kolodvorski uslužbeni izjavljajo, da je stavka zdaj ravno tako efektivna, kakor je bila v začetku. Da se kolodvorski uslužbeni ne vrnejo na delo, je največ kriva trnoglavoost železniških ravnateljev. Te dni so celo veliki dnevniki poročali, da so železniški ravnatelji izjavili, da so kolodvorski uslužbeni izgubili vse starostne pravice. Seveda je to grožnja. Ali, dokler prihajajo take grožnje in javnost ni priprakovati, da se spor izravna in odpravi kaos v železniškem obratu. O tem bi se morali železniški ravnatelji že zdavnaj prepričati, če sodijo vse pojave v teku stavke objektivno. Odkar je pričela stavka, so izrekli javno že veliko groženj, toda doogrdki govore, da te grožnje niso povzročile najmanjšega učina na kolodvorske uslužbenice.

NOV TEDNIK ZA LJUDSKE INTERESE.

Shawano, Wis. — Tukajšnji socialisti so pričeli izdajati svoj tednik pod imenom "Shavano County Leader". Novi list bo glasil socialistov. "Društva za enopravnost" in "Nestranske lige" in "vse tri organizacije složno nastopijo v volilni kampanji proti kandidatom starih strank."

Izdajo lista je organiziral F. H. Shoemaker, star bojovnik v socialističnih vrstah, ki ima za sabo že marsikatero skušnjo, je dober taktičar in pozna v resnici socializem.

SENATOR KNOX ZAGOVARJA SVOJO REZOLUCIJO.

Washington, D. C. — Senator Knox je zagovarjal svojo mirovno resolucijo pred senatom. Povedal ni, prav nič novega, ampak je po-
govoril, kar so govorili že drugi republikanski senatorji. Njegovi povdarki so bili, da je treba najprej skleniti mir in šele potem naj se ustanovi liga narodov. Govoril je tudi o človeških pravicah, svobodi, napredku civilizacije itd.

FRANCOSKI SOCIALIST NE SME V ZDR. DRŽAVE.

Pariz. — Zvezni državni department Zdr. držav je odredil vidirati potni list Jeana Longue-
ta, voditelja francoskih manjšinskih socialistov v francoski poslanski zbornici. Jean Longuet je bil, kakor se je sam izrazil, povabljen od Ameriške socialistične stranke v Chicago, kjer je nameraval imeti več govorov.

LIGA NARODOV ČAKA NA ODGOVOR IZ MOSKVE.

Od odgovora je odvisno, ali pojde preiskovalna komisija Lige narodov v Rusijo.

SOVJETSKJE ČETE DOBILE VELIKO OLJA V BAKU.

Pariz, 6. maja. — Sir Eric Drummond, generalni tajnik Lige narodov, je brzojavno vprašal sovjetsko vlado v Moskvi za pojasnilo glede preiskovalne komisije, katero je določila Liga narodov, da preišče razmere v sovjetski Rusiji. Ta komisija ima namen razmere preiskati in od te preiskave je odvisno, ali bodo zavnežni priznali Lenin Trockijevo vlado ali ne. Dosedaj še ni prišel definitivni odgovor iz Moskve. Sir Eric Drummond bi rad imel definitivni odgovor pred 14. majem, ko začne Liga narodov zopet zborovati v Rimu.

Tozadevna brzojavka je bila poslana 17. marca v Moskvo, v kateri se je zahtevalo, da naj sovjetska vlada da dovoljenje tej komisiji, ki bo nepristransko preiskala sedanje razmere v Rusiji, da neovirano preiskuje meje sovjetske Rusije, da neovirano potuje po Rusiji in preiskuje razmere in da ji garantira absolutno imuniteto in neovirano dopisovanje. Komisija odpotuje v Rusijo takoj, ko bo možno in ko bo sovjetska vlada priznala te pogoje.

London, 6. maja. — Ko so sovjetske čete zavzele najvažnejše pristanišče na zapadnem obrežju Kaspijskega morja Baku, jim je padla v roke velika množina olja, glasom uradnega poročila iz Moskve.

V tem poročilu se naznanja, da so sovjetske čete dobile 300,000 pudov (en pud je 36 funtov) benzina, 25,000,000 pudov petroleja, 2,000,000 pudov gasolina, 1,250,000 lubrikacijskega olja, 115,000,000 pudov surovega olja.

Iz Moskve se nadalje sporoča, da so se sovjetske čete utrdile zapadno od mesta Kijeva.

OČE SPOZNAN KRIVIM UBOJA

New York, N. Y. — Andrew Walker je bil spoznan krivim ubojem, ker je dovolil, da je njegova 9-letna hčerka Doroteja umrla brez zdravniške pomoči. Walker je pripadal k takozvani sekci krščanskih znanstvenikov, ki za metuje vsako zdravniško pomoč. Ko je Doroteja zbolela za davico, ni pozval zdravnika, ampak se je telefonično obračal na nasvete do praktikantov svoje verske sekte. Posledica tega nespametnega postopanja je bila, da je Doroteja umrla.

Oče, ki je izjavil pred porotniki, če bi ga mesto prav prisililo, da bi moral pozvati zdravnika, da bi zdravil svojega otroka po navstih svojih sektaških praktikantov, bo seveda zdaj kaznovan zaradi ker je verjel v primosijene nauke svoje sekte. Ali bi ne bilo bolj pametno, če bi kaznovali tiste ljudi, ki širijo take blazne nauke in iz ljudske nevede kujejo lep denar, kot da se kaznuje oče.

PARNIK V PLAMENU.

San Francisco, Cal. — Na parniku "West Cape", ki služi za prevažanja olja, je nastal ogenj iz neznanh vzrokov. Takoj je prihitelo na pomoč pet rešilnih ladij in ogenj je bil pogasjen šele po napornem delu, kajti na parniku je bilo 7,500 ton olja.

NOVA KOŽNA BOLEZEN RAZZSAJA V CHICAGU.

BOLEZEN JE BILA ZANEŠENA NAJBREŽ IZ ARGENTINE.

Zdravstveni department je dal za-
preti tovarno.

Chicago, Ill. — Mestni zdravstveni department je izvedel večeraj, da je pet delavcev umrlo za redko kužno boleznijo, poznano pod imenom vranični prisad (angleško anthrax, nemški Milzbrand), nekateri jo imenujejo tudi karbunkulo. Zdravstveni komisar John Dill Robertson je takoj ukazal za-
preti tovarno "Chicago Curled Hair kompanijo". On je prepričan, da je bila bolezen zanešena z dlako, importirano iz Argentine. Trije delavci, ki so umrli za to nalezljivo boleznijo, so delali za to kompanijo.

Mestni zdravstveni department je tudi odredil, da prihodnji dan zdravniško preišče vse delavce te kompanije. Vse tvrdke, ki so kupile dlako od te kompanije, so bile posvarjene, naj bodo oprezne.

Mrtvi so: Konstanti Wychulus, vposlen pri zgoraj omenjeni družbi; Anton Kosič, vposlen pri zgoraj omenjeni družbi; Leopold Krzemien, vposlen pri zgoraj omenjeni družbi; William Fouka, star 15 let; Leopold Mepa, vposlen pri tvrdki Armour & Co.

Kako nevarna in nalezljiva je ta bolezen, govori dejstvo, da je Kosiču brizgnila kri iz grla, ko so vanj zdravniki porinili cevke, da mu olajšajo dihanje. Ta kri je brizgnila po zdravniških in bolniških strežnicah. Takoj so vsi umili z antiseptičnimi pripomočki, a nekaj dni kasneje se je že pokazala majhna buča na roki strežnice Murphyjeve.

Dr. Roger Vaughan, ki opravlja pomožno službo v okrajni bolnišnici, je dejal, da sta Kosič in Krzemien nalezila bolezen od dlake, importirane iz Argentine. Zdravnik je dodal, da bolezen učinkuje izredno hitro.

Kompaniji seveda ni všeč, da je zdravstveni komisar Robertson za-
pri njeno tovarno in Bernard Horvich, predsednik kompanije je takoj podal izjavo, da je vranični prisad izključno ovčja bolezen, da družba rabi le prašičeve ščetine in konjsko žimo in dlako. Vse ščetine, dlako in žimo pa skuhaajo v li-
zolu, takoj ko pride v tovarno.

Predsednik družbe je pozabil povedati, da preden je dlaka sku-
hana v lizolu, da ni očiščena in da se delavci lahko okužijo, ko nosijo dlako v kotel.

Kako hitro deluje ta bolezen, govori dejstvo, da so na pr. 15-letnega Fouka pripeljali ob treh jutraj v bolnišnico, tri ure kasneje je pa že umrl.

RUDNIŠKI PODJETNIKI SI ZNAJO POMAGATI.

Chicago, Ill. — Rudniški podjetniki obtoženi, da so prelomili Leverjev zakon, so vložili v St. Louisu, Toledu, Clevelandu in v drugih mestih petico, da se izda sodnijska prepoved, ki prepoveduje, da pridejo v Indianapolis na zatožno klop zaradi kršenja Leverjevega zakona.

OMNIBUS SE JE PREKUONIL.

New York, N. Y. — Omnibus je se prekuonil na Mahtanski cesti, ko je šofer hitro zavil, da se izogne koliziji. Štiri in dvajset oseb je ranjenih.

KOLODVORSKI USLUZBENCI SI ZNAJO POMAGATI.

Chicago, Ill. — Med tem, ko železniški ravnatelji računajo a tem, da sestradajo kolodvorske uslužbence tako, da bodo na kolodvih proslili za delo, so si znali uslužbeni pomagati. Poiskali so si dela na farmah, kajti od vseh strani prihajajo zahteve od farmerjev po delovnih močeh.

CARRANZA SE NOČE UMAKNITI S KRMILA.

VILLA SE JE PRIDRUŽIL SO-
NORSKIM VSTAŠEM.

Mehiški predsednik pravi, da se umakne le pravilno izvoljenemu nasledniku.

Mexico City, Mehika, 6. maja. — Venustiano Carranza, predsednik Mehike, je danes naslovil na mehiško ljudstvo manifest, v katerem izjavlja, da se pod nobelim pogojem ne umakne s predsedniškega mesta nikomur, razen tistemu, ki bo pravilno izvoljen od večine volilcev. Obenem je Carranza naznanil, da je vlada vsled notranjih homatij in nemirov v več držav primorana preločiti predsedniške volitve, ki bi se imele vršiti po ustavi dne 4. julija, na poznejši čas, kadar bo mir v republiki.

Carranza priznava, da so se u-
prle vladne čete v državah Sonori, Guerrero, Michoacan, Puebla, Zacatecasu, Tabasco in v nekaterih drugih državah. Predsednik imenuje revolto generalov Obregona, Gonzaleza in drugih "navadno vojaško zaroto, ki hoče nasilno strnoglavitvi pravilno konstituirano vlado." Dokler se nista Obregon in Gonzales pridružila vstaji, je bila dežela brez malega mirna in vse je bilo pripravljeno za volitve, ki imajo odločiti, kdo bo bodoči mehiški predsednik.

Predsednik pravi dalje, da je vlada smatrala, da je doba nasilnih prevratov in vojaških zarot v Mehiki končana, toda temu ni tako. Vlada bo napela vse svoje sile, da potlači revulucijo in pomiri deželo. Končno Carranza vroče apelira na mehiško ljudstvo, da naj bo lojalno centralni vladi in ji pomaga poraziti vstaše.

Nogales, Ariz., 6. maja. — Mehiki bandit Villa se je združil pri San Romicu s četami revolucionarnega generala Obregona. Pripeljal je 2000 mož. Tako poročajo iz tamošnjega mesta. Baje je objubil še nadaljnih 10,000, katere bo nabral med Carranzovimi sovražniki.

Juarez, 6. maja. — Tukaj je bilo uradno objavljeno od revolucionarjev, da bo v najkrajšem času zbrana armada deset tisoč mož za pohod proti glavnemu mestu; šest tisoč vojakov so nabrali v Sonori in nadaljnih štirideset bodo pa dobili na poti v glavno mesto Mehike.

General Dieguez, ki je pove-
ljeval Carranzovim četam v se-
verni Mehiki, je baje ujet.

Nogales, Ariz., 6. maja. — Iz Hermosila poročajo danes, da so revolucionarji napadli nek Carranzov parnik in ga zavzeli. Nadalje, da so sklenili, da so pripravljajo za napad na glavno pristanišče Mazatlan. V ta namen že zbirajo čete. General Flores bo vodil oblegovalno armado in ima baje zadostno število topov in strojne kakor tudi zadostno množico streliva. Pristanišče je dobro utrjeno, toda menda nima veliko streliva.

Washington, D. C. — Vladni uradniki so izjavili, da Carranza moč vedno bolj pada. Ino-
zemel v Mehiki še niso v direktni nevarnosti, a karavno je odplul oddelek ameriških rušilev v mehiške vode.

Iz poročil, katere je prejel zvezni vladni department, se revolu-
cija zelo hitro širi in več vladnih uradnikov, posebno še pri vojnem departmentu, je mnenja, da se Carranzova vlada ne bo mogla več dolgo obdržati in ne samo radi tega, ker je revolucionarna armada močna, ampak tudi radi tega, ker ni zanesljiva niti njegova lastna armada. Rebeli poročajo, da bo Carranza še težko zapustil deželo, ker so vsa pristanišča, na zapadu in vzhodu, v rokah rebelov. To potrjujejo tudi vladni uradniki v Washingtonu. Vojni department je odposlal šest rušilev in eno vlačilno ladjo.

Agua Prieta, 6. maja. — Začasni predsednik revolucionarne

TRUMBIĆ POOBlaščen ZA POGAJANJA S ITALIJO.

Carigrad, 6. maja. — Sem so došla poročila, da je jugoslovanska mirovna delegacija dospela v Belgrad, da dobi navodila za direktno pogajanje s Italijo glede jadranskega vprašanja. Jugoslovanski kronski svet, je pooblastil Trumbića, da vodi pogajanja in da pride do končnega sklepa. Pogajanja se bodo vršila na podlagi rezultata pogajanj med Trumbićem in italijanski zunanjim ministrom Scialoio.

V NOSKLEVI ARMADI SO BILI KAJZERJEVI VOJAKI

Noske je priznal, da je rekrutiral svojo armado iz bivših kajzerjevih vojakov.

KOMUNISTIČNI NEMIRI V DUESSELDORFU.

Berlin, 6. maja. — Na konferenci nemške social-demokratske stranke se je izjavil bivši nemški vojni minister Gustav Noske, da je bil prisiljen rekrutirati svojo armado iz bivših kajzerjevih vojakov. Rekel je: "Oni, ki se imenujejo republikance, so niso hoteli odzvati pozivu mlade republike, ko je bila v veliki nevarnosti in vsled tega sem bil prisiljen rekrutirati svojo armado iz bivših kajzerjevih vojakov." V svojem govoru je zelo zagovarjal vojne odredbe, katere je izdal in radi katerih ga je ostro kritiziral Filip Scheideman, prejšnji nemški minister za zunanje zadeve. Ravno tako je Noske napadel tudi socialistični list Vorwartsa, ker ni hotel priobčiti pozivov za vstop v armado, katere je on uradno izdal. Nadalje se je izjavil, da bi moral biti general Erhardt ki je vodil balistično brigado za čas zadnje revolte, postavljen pred vojno sodišče in ustreljen.

Coblentz, 6. maja. — V okolici Dueseldorfa so se zopet pojavili komunistični nemiri. Četa komunističnih vojakov se je spopadla z vladnimi četami, prodira skozi oddelek vladnih čet in prišla na okupacijsko ozemlje, katero imajo zasodeno angleške čete. Angleži so te komunistične vojake razorožili in internirali.

Copenhagen, 6. maja. — Oborožene komunistične čete so se zopet pojavile v okolici Dueseldorfa in prišlo je že do več krvavih spopadov med policijo in vladnimi četami, glasom poluradnih vesti iz Dueseldorfa. Vladne čete so prepodile komunistične čete na okupacijsko ozemlje, kjer so jih zavezniške čete razorožile in internirale.

VRME.

Chicago in okolice: V soboto jasno; lahki severovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 56, najnižja 45. Solnce izide ob 4:39, zaide ob 6:54.

vlade governor de la Huerta se je izrazil, da bi želel, da bi bil dodeljen revolucionarni armadi kak častnik ameriške armade kot opazovalec, ki naj bi spremljal generala Callesa, vojnega ministra revolucionarne vlade.

Carranzova armada se zbira v okolici Montereyja in San Luis Potosija v severovzhodni Mehiki, kjer se bo najbrže vršila prva večja bitka med revolucionarji in vladnimi četami.

El Paso, 6. maja. — Revolucionarne čete so zavzele državo Morelos; tako poročajo iz glavnega stana revolucionarne armade, ki je zasedla to deželo.

New York, 6. maja. — Ramon P. Negri, Carranzov generalni konzul, je večeraj objavil, da je pretrgal vse vezi s Carranzovo vlado in da se je pridružil sonorskim vstašem. Začasna vlada mu je ponudila mesto trgovskega zastopnika v New Yorku in danes je odšel v Sonoro.

DVE ZA LJUDSTVO VAŽNI PREDLOGI V KONGRESU.

ENA BRANI FARMARJE IN TERESE, DRUGA PA LJUDSKE V SPLOŠNEM.

Kongresnik Baer je ostro kritiziral borzijane.

Washington, D. C. — Kongresnik Sinclair je predložil predlogo, ki pooblašča vlado, da posodi farmerjem deset milijonov dolarjev, ki so lani trpeli zaradi suše, da nakupijo potrebna semena za setev.

Kongresnik Baer iz Severne Dakote je predložil predlogo za preprečje borzne igre s življenjskimi potrebščinami. Mr. Baer je že prej priobčil več dobrih kartonov, ki kažejo borzijani gulijo in skubijo ljudstvo in ki govore, da so podražili življenjskih potrebščin nastanjeni v Wall Streetu.

Ko je predložil svojo predlogo kongresu, jo je vtremelji s sledočimi besedami:

"Informiran sem iz dobrih virov, da ta predloga postane zakon, da jo pozdravijo poštenji trgovci. Odpravila bo špekulante, ki nimajo pravice in legitimnega dovoljenja, da eksistirajo v našem sistemu. Stisko adaj obetljivo milijon našega ljudstva, ki grede vak večer brez grilja jedi v posteljo, ne zaradi tega, ker primanjkujejo produkti, potrebni za vzdrževanje življenja in udobnosti, ampak zaradi odernikih cen, katere nam večkrat valjijo izraeli."

"Odkritja pred svojo veleposlano so dokazala, da so ti trgovci prejeli javni kredit in ga uporabljali v osebno korist, da s svojimi metodami opleniijo konzumente. Regulacija ne zadostuje, da se odpravi metoda tega zla; odprava je edino praktično sredstvo."

"Če se dovoli špekulantom, ki nimajo legalnega posredniškega prava do blaga, da kupujejo blago za bodočnost in namlačene delnice ob času, ko grede kviliko cene, da potem ustvarjajo trane razmere, da vlečejo nepostaven profit, je obsojanja vredno hudo delstvo. Oni zamašujejo kanale, po katerih teče trgovina, in povzročajo nepotrebno podražitev življenjskih potrebščin."

KDO PODPIRA WOODOVO KANDIDATURO?

New York, N. Y. — Veliki privatni bižniški interesi, organizirani v "Newvorskem klubu unijake lige", so se letos odločili, da se aktivno udeležijo volilne kampanje.

Henry P. Davison, član bančne tordke J. P. Morgan & Co., predsednik zgoraj omenjene organizacije velikega biznisa, je bil pooblaščen, da imenuje odbor, ki obstoji iz sto članov in dela za nominacijo predsedniškega kandidata, ki ga postavi republikanska stranka.

Kdo je kandidat "Unijake lige" ali velikega privatnega biznisa je javna tajnost. Velebizniška organizacija šteje 1,900 članov in večina je za generala Wooda. V minulem letu ga je velebizniška organizacija izvolila svojim častnim članom.

Delavstvo je lahko hvaležno, da so privatni velebizniški interesi tako odkritosrčni, da ne prikrivajo, kateremu predsedniškemu kandidatu so naklonjeni.

PROMINENTNI TRGOVCI V ZVEZI S TATOV.

Chicago, Ill. — Policija je na ovrhbo American Hide & Leather kompanije prijela štiri piške, ki so ukradli za \$75,000 usnja in ga prodali raznim trgovcem. Policija izjavlja, da je en tat napravil izpoved in da so v tatvino zapleteni prominentni trgovci, ki so kupovali usnje po nizki ceni, da so ga prodajali z velikim dobičkom.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Marca 31-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem duovim potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

DAVKOPLAČEVALCI BODO KMALU RAZUMELI NOVO ŽELEZNIŠKO POSTAVO.

Esch-Cumminsova železniška postava zavaruje lastnike železnic proti izgubam. Postava jasno govori, da profit ne sme znašati manj kot šest odstotkov. Če imajo železnice deficit, tedaj bo ta deficit poravnal iz zvezne blagajne, poleg bodo pa železniški lastniki dobili iz nje še vsoto, ki krije njih šestodstotni dobiček od vlozene glavnice, ki znaša okoli osem milijard dolarjev.

Ker se danes ne gode več čudeži, da bi kdo iz ljudstva čez noč napolnil zvezno blagajno s potrebnim denarjem, da se krije deficit železnic in izplača profit lastnikom železnic, bodo morali skrbeti davkoplačevalci, da pride potrební denar za kritje deficita v blagajno. Davkoplačevalci pa zopet ne plačajo davka iz svojega žepa, ampak ga lepo odlože na konzumente, tako da bo navsezadnje nosilo deficit ameriško ljudstvo.

Mogoče ne bo deficita! Železniški upravitelji bodo zahtevali, da se poviša tovarnina. Iz Washingtona so poročali, da zahtevajo železniški lastniki povišanje tovarnine skoraj za eno milijardo dolarjev. Trgovci in industrijanci, ki pošiljajo blago po železnicah ne bodo plačali povišane voznine iz svojega žepa, ampak prepustili bodo konzumentom, to je ameriškemu ljudstvu, da plača povišano tovarnino. Strokovnjaki pa izjavljajo, da so transportni troški trikrat priračunjeni produktu. Iz tega sledi, da bo ameriško ljudstvo kmalu pričelo spoznavati, kakšen ogromen blagoslov je zanj Esch-Cumminsova predloga.

Ali to še niso vse dobrote nove železniške postave. Po poročilih, priobčenih v časnikih, so imele železnice izgubo v marcu in aprilu. Takrat ni bilo velikih stavk na železnicah in obrat je bil normalen, če ga ni oviralo vreme. Stavka kolodvorskih uslužbencev je pričela nekako sredi aprila.

Ta mala stavka je napravila kaos v železniškem obratu. Kaos pa pomeni, da je zmešnjava v železniškem obratu, tovarni vlaki ne odhajajo redno, železnice prevozi manj blaga, kar pomeni, da se znižajo tudi njih dohodki.

Prvega aprila še ni bilo stavke, a komaj so bankirji postali zopet gospodarji nad železnicami, so pričeli izdajati prepovedi za sprejemanje blaga. Takrat so delali vsi železničarji, a izdana je bila odredba, da ne sprejemajo tovarna, če se naloži poln voz. S to odredbo je bilo prizadetih veliko produktov. Tovorni promet je pričel zastajati, bankirji si pa niso belili glave, če zastaja tovarni promet, ker pomeni izgubo za železnice, kajti bila je sprejeta postava, ki jim garantira, da bo izguba pokrita iz zvezne blagajne, poleg pa dobe šest odstotkov od vlozene glavnice kot dobiček.

Zdaj je stavka. Nekateri pravijo, da stane ta stavka vsaki dan železniške družbe en milijon dolarjev. Mogoče je nekaj dolarjev manj ali pa več, kajti železniški ravnatelji ne bodo pravili javnosti, koliko jih stane stavka. Kaos na železnicah se veča mesto znižuje, kar pomeni, da prevozi vedno manj tovarna. Torej narašča tudi izguba.

Zdi se, da nameravajo napraviti železniški ravnatelji veliko izgubo, ker imajo garancijo za kritje izgube v železniški postavi.

Well, gospodje bankirji in železniški ravnatelji naj le hodijo pot, ki so jo izbrali, kajti prav zanesljivo se nekega dne zdravi ameriško ljudstvo in spozna, kakšen blagoslov je zanje nova železniška postava, kateri so peli slavo vsi velebizniški listi. Takrat bo pa ljudstvo neizprosno zahtevalo nacionalizacijo ameriških železnic po Plumbovem načrtu.

Golaž za poštne uslužbence. — V Bostonu mislijo na neki zagoneten način rešiti vprašanje draginje za poštne uslužbence. Mestni poštar naznanja, da bodo poštnim uslužbencem dajali tečen in okusen golaž po zelo nizki ceni. Porečja bo stala le pet centov. Kdor si naroči veliko porcijo, bo pa plačal deset centov. Vsak uslužbenec mora prinesiti žlico s sabo, ki kupi golaž.

Neki mestni list komentira oddajanje golaža po nizki ceni poštnim uslužbencem kot dobrotvorno napravo.

Organizirani delavci pa menijo, naj se plačajo poštanim uslužbencem tako visoke mezde, da bodo lahko živeli brez dobrotvornih naprav.

Socialni preobrti v preteklosti.

(Nadaljevanje.)

Zveze rodov ali plemen so obstale že v Cezarjevem času. Gilarji plemen so pozneje odpravili volitve in uveljavili postavu prvorođstva in tako so nastale plemiške rodbine in dinastije. Ker je bila oborožena sila edina opora glavarjev, da so se obdržali na površju, so vodili večne vojne s sosedi. Slovenci in drugi narodi, med katerimi so ropali in pobijali. Napadali so tudi drug drugega, to je svoja lastna plemena, ker niso mogli živeti brez ropa in ubijanja. To je trajalo toliko časa, dokler ni razpadla nemška rodovinska družba in na njevo mesto prišla država s privilegiranimi sloji.

Zadruga drugih plemen. — V Aziji je še mnogo barbaričnih ljudstev, ki so organizirani v zadrugah. Misijonarji raznih sekt, ki obiskujejo dotične kraje, so napisali nebroj poročil o življenju tamošnjih ljudi in vsi poročevalci se strinjajo, da glavno pravilo zadruge je, da si morajo moški iskati ženske v sosednjih zadrugah. Nekateri azijski rodovi imajo še danes materinsko pravo. Afganeci, jurški Samojedi v Sibiriji, Kalmuki, Munporeci in mongolski rodovi so še organizirani v zadrugah.

Celo Kitajci imajo v svojem družinskem sistemu karakteristična znamenja rodovinske družbe. Kitajska beseda za ljudstvo je "pih-sing," ki pomeni dobesedno "sto rodovinskih imen." Da li ta beseda izvir iz dobe, ko je kitajski narod štel sto plemenskih skupin, ni še dognano. Značilno je tudi to, da je na vsem Kitajskem okrog štiristo rodovinskih imen, ki so povzeta po živalih, sadju, kovinah in drugih materijalnih predmetih. Na Kitajskem najdete po cele vasi, katerih prebivalci imajo eno samo ime kot n. pr. Vol, Konj, Ovea, Cvetlica itd. Iskater pri ameriških Indijancih, tako si mora tudi Kitajec vzeti ženo iz rodovine drugega imena. Kitajci imajo očetovsko pravo, otroci se kličejo po očetu. Kadar oče umre, ostane njegovo imetje nerazdeljeno v oskrbi najstarejšega sina, dokler živi mati-udova, ki pred svojo smrtjo razdeli lastnino med sinove. Iz tega sledi, da na Kitajskem še obstoji neke vrste rodovinska organizacija.

Če pogledamo v zgodovino starih Hebrejcev ali Izraelcev, vidimo, da so imeli zvezo dvanajstih rodov, ki po pripovedkah v bibliji izvirajo iz dvanajstih sinov Jakopa. Vsa mitična zgodovina tega semitskega ljudstva, ki se je naselilo v Palestini, se suče okrog Abrahama, Izaka in Jakopa in dvanajstih sinov zadnjega. Pavstavkov iz biblije dokazuje, da Abrahamova doba spada v gorji stadij barbarizma med Izraelci. Pisari se niso znali, toda po svojem razvoju se lahko primerjajo s homerskimi Grki. Zadrženo življenje starih Izraelcev je razvijalo iz tega, ker je — kakor pravi biblija (sveto pismo) — Abraham kupil Rebeko kot ženo Izaku in dragocenosti, s katerimi je bila Rebeka plačana, so bile oddane materi in bratu neveste, ne pa očetu. To pomeni, da so Hebrejci takrat še imeli materinsko pravo. Abraham je tudi vzel svojo polno sestro Saro za ženo rekoč: "Ona je moja sestra, ker je hči mojega očeta, ni pa hči mojega matere, in zato je postala moja žena." Po pravilih stare družbe je to bilo nekaj naravnega. Abrahamov oče je imel več žen in Sara je bila njegova hči, torej krvna sorodnica Abrahama; ni pa bila njegova sorodnica po zadrugi, kajti Sarina mati je spadala k drugi zadrugi in zato se je Abraham lahko oženil z njo. Dalje vidimo v bibliji, da se je Nahor poročil s svojo nečakinjo, hčerjo svojega brata Harana, Amram, oče Mojzesa, je vzel za ženo teto, sestro svojega očeta, ki je rodila Mojzesa.

V Afriki imamo kaos, v katerem se mešata divjaštvo in barbarizem v rodovih črnpoltno rase. Zamorci, ki bivajo med Kongom in Nigerjem, imajo v vsaki naselbini glavarja, ki je navadno najstarejši v rodovini. Despotična ne poznajo in predno izvrše umrlo obsojdo, se zbere starejše k posvetovanju. Spolno razmerje v naselbini je prepovedano in moški si iščejo ženske pri sosedih. Pri Balakajih vzame sin očeta

ženo, izvzemši svoje matere. Poligamija je splošna pri zamorcih. Pri večini rodov je še materinsko pravo. Dr. Livingstone piše o zamorcih, ki se imenujejo Banjeji in ki bivajo ob reki Zambezi sledeče: "Pri njih je čudna vlada. Glavar je izvoljen in sicer izbero nečaka umrlega glavarja, to je sina njegove sestre, čeprav zapusti lastnega sina. Ako niso zadovoljni s kandidatom v svoji sredi, grejo v oddaljeno naselbino glavarja, ki pa mora dosledno biti njegov brat ali sin njegove sestre, ničdar pa ne njegov lastni sin." — To dokazuje, da pri teh zamorcih teče nasledovstvo po materi, ne pa po očetu.

(Se nadaljuje.)

Ameriške vesti.

WILSONOVA ODLOČBA NA PRAVI KONEC PREGAJA. JANJU TUJECIMOV PO PALMERJU.

Washington, D. C. — Delavski tajnik Wilson je podal odločbo, ki bo malo ohladila Palmerjevo gorečnost po pregajanju "rdečih" tujecemskih delavcev, ker odloča, da ne varak za deportacijo, če je tujecemski član komunistične delavske stranke.

Nedavno je delavski tajnik Wilson odločil, da je vzrok za deportacijo, če je tujecemski član komunistične stranke. Svoj sedanjí odlok je vtemeljil z daljšo izjavo, v kateri pravi, dokler stranka ne ne namerava doseči svojega cilja z nasiljem, in če se ameriškemu ljudstvu dovoli, da svobodno razpravi o vsakovrstnih vprašanjih, se bo samo najlože obvarovalo vseh napačnih filozofij.

Akcijske delavskega tajnika smatrajo kot močno podporo delavskega podtajnika Posta, katerega bi radi nekateri krogi odstranili, ker bi hotel deportirati vseh tujecemskih delavcev, ki so polovili agentje justičnega departmanta.

BYRAN JE NA ZBORU ČERVENIH LUČI PONOVLJIVO VOJO PESEM O PROHIBICIJI.

Des Moines, Ia. — William J. Bryan, večni predsedniški kandidat demokratske stranke, je prišel na četrtletno zborovanje metodistov, na katerem je ponovil svojo znano pesmico o prohibiciji. Dejal je, da naj nikar noben človek ne želi v nobeni stranki postati predsedniški kandidat, če ni za prohibicijo. Za tem je dejal, da se sramuje, da so trije predsedniški kandidati demokratske stranke na strani prijateljev piva in vina. Izrekel je tudi željo, da naj bodo cerkve na straži za prohibicijo.

Tako je modroval Bryan o prohibiciji in pobožnjaki so ga zvesto poslušali.

ZA \$20,000 VINA ZASEŽENEGA.

New Orleans, La. — V dveh prejšnjih salunih so zasegli vino, ki je vredno do dvajset tisoč dolarjev. Vino je bilo večinoma importirano.

MANIPULACIJE OJNEGA TRUSTA.

Elizabeth, N. J. — Standard Oil kompanija je zaprla svoje oljne čistilnice v Paywayju. Odslavlja je sedem sto delavcev. Zakaj je družba to storila, pa ne pove.

VARNOŠTNE NAPRAVE PRI MLATILNIH STROJIH.

Washington, D. C. — Zvezni državni poljedelski departament poroča, da so strojniki tega departmanta iznašli novo varnostno napravo za mlatilne stroje. Ta varnostna naprava obstoji v tem, da odpravlja prah, ki se zbira pri mlatvi žita v mlatilnem stroju, in velikokrat povzroči eksplozijo. Poleg tega zbira električno silo, ki se razvija pri mlatvi. Na ta način so mlatilni stroji popolnoma varni in ne obstoji nobena nevarnost eksplozije. To varne, ki se pečujejo z izdelovanjem mlatilnih strojev, so sprejele ta načrt in opremili bodo mlatilne stroje s temi novimi napravami. — Istotako se je iskazala ta varnostna naprava zelo uporabna za žitna skladišča, kjer se tudi velikokrat pripetijo eksplozije. Na zapadu so opremili vsa žitna skladišča s temi napravami.

Inozemstvo.

POLOŽAJ NA RUSKIH FRONTAH.

Poljaki še nimajo Kijeva; Georgiji se pridruži boljševikom.

London, 6. maja. — Današnje uradno poročilo iz Moskve se glasi: "Položaj na kijevski in taganroški (ob Azovskem morju) fronti je nespremenjen. Ob ustju reke Pripet so naše čete vzele Poljakom postojanko na desnem bregu Dnjepra, 47 milj severno od Kijeva."

Iz Varšave poročajo, da se bojevanje za posest Kijeva v Ukrajini nadaljuje. Poljska kavalerija je osvojila Skviro, 60 milj južno-vzhodno od Kijeva. Dalje poročajo Poljaki, da so uničili dve (?) boljševiški diviziji.

Batum, Kavkazija, 5. maja. — Vlada republike Georgije na Kavkazu je odredila Armeniji olje za železnice, valedčesar je železniški obrat paraliziral. Tukajšnji zvezniški zastopniki so izgubili upanje, da obdrže kavkaške države pod kontrolo. Vsa znamenja kažejo, da se v Georgiji vsak čas izvrši boljševiška revolucija, kakor se je v Azerbaidžanu, in Batum pride v roke rdečih čet. Prebivalstvo, posebno delavske unije, se kažejo očitno mržnjo napram tujcem.

Boljševiki so v Bakuju ujeli dva angleška lajtnanta in več drugih častnikov, katere mislijo držati toliko časa, dokler Angleži ne izpuste enako število turških nacionalcev, ki so internirani na Malti.

Zavezniški zastopniki se tudi boje, da se Armenija pridruži sovjetski Rusiji. Sovjetski in armenski poslanci so že konferirali v Erivanu.

Stavkarji v Franciji za strogo disciplino.

Pariz. — Položaj stavke v Franciji je nespremenjen in delavci, ki so bili pozvani na stavko, so odločni vztrajati do zadnjega.

Izvrševalni odbor francoske delavske federacije je izdal poziv na vse delavce, da naj obdrže strogo disciplino v svojih vrstah in da naj bodo na stavki samo oni delavci, ki so bili pozvani. Kovinski in stavbinski delavci naj ostanejo na delu in naj čakajo na odlok izvrševalnega odbora, predno bodo zavzeli kakor koli.

Nekateri "uglednejše" pariške dame so se zavzele, da bodo "zlo-mile" stavko. Več se jih je pri-glasilo za šoferice in prodajalke voznih listkov na postajah podulicne železnice.

Ogri imajo deset dni časa za podpis mirovne pogodbe.

Pariz, 6. maja. — Odgovor zaveznikov na ugovore Ogrov glede mirovne pogodbe, katero so zavezniški izročili ogrski mirovni delegaciji januarja meseca, je bil izročen večerj ogrskim mirovnim poslancem. Ogrska vlada ima deset dni časa, da se odloči, ali sprejme mirovno pogodbo ali ne.

V odgovoru je pojasnjeno, da zavezniški pričakujejo, da se ustanovi na Ogrskem stabilna vlada v bližnji bodočnosti in da ne morejo pozabiti, da je bila Ogrska v veliki meri udeležena pri provokaciji zadnje svetovne vojne. Glede določitve mej, zavezniški odgovarjajo, da se je nemogoče ozirati na želje Ogrov in da bi plebiscit v nekaterih krajih skoro ne mogel drugače odločiti, kot je medzavezniška komisija na mirovni konferenci, ko je proučila tamošnje razmere in želje prizadetih ljudstev.

Danske čete okupirale severni Švedvig.

Copenhagen, 6. maja. — Danske čete so zasedle severni del Švedviga, kjer je ljudstvo glasom določbe v mirovni pogodbi odglašovalo s splošnim glasovanjem, da želi pripadati Danskim. Nemei so imeli v oblasti to pokrajino od leta 1866.

Danske čete so bile navdušeno pozdravljene od ljudstva.

Boljševiki še ne pričakujejo trgovske zveze.

Moskva, Rusija. — Člani sovjetske vlade nimajo upanja, da se kmalu vpostavi trgovski stiki z zavezniškimi državami. Vzrok temu je poljska ofenziva in pa dejstvo, da angleška vlada ne dovoli

Litvinovu vstopa v Anglijo. Litvinov je član sovjetske trgovske misije, ki mora iti v London, ako hoče doseči pogodbo z zavezniškimi državami.

V Moskvi pričakujejo 300 izurjenih delavcev in strokovnjakov iz Nemčije, ki so le prednja straža velikega števila Nemcev, kateri pridejo v sovjetsko Rusijo, kjer bodo pomagali organizirati industrije in moderno poljedelstvo.

Finska pred generalno stavko.

Stockholm. — Iz Helsinkforsa javljajo, da so finske delavske organizacije zasnovale veliko politično in industrijalno akcijo proti sedanji finski vladi. Generalna stavka se pripravlja.

Kappovi pristali odstranjeni iz nemške armade.

Berlin. — Vladni odbor, ki je preiskal dogodke v zvezi z zadajo Kappovo kontrarevolucije, je priporočil, da se odlovi iz nemške armade štirje generali in več polkovnikov, pomočnikov in majorjev, ki so pomali Kappu.

Nemčija protestira proti poljskim "patrijotom."

Berlin. — Nemška vlada je naslovila na zavezniške dve noti, v katerih protestira proti kršenju njenih pravic v plebiscitnih zonalah. Prva nota se peča s položajem v gornji Šleziji, kjer so bili zadnji nedeljo krvavi spopadi med Nemci in Poljaki. Nemčija je informirala francoskega generala Leronda, načelnika medzavezniške plebiscitne komisije na Šlezkem, da nameravajo Poljaki nasilno anektirati omenjeno deželo. V dokaz je nemška vlada priložila notí sedem dokumentov, vsebujočih tajne odredbe poljskih zaročnikov. Nemčija zahteva, da morajo biti takozvani poljski "patrijotje" izgnani iz Šlezije, dokler se ne izvrši plebiscit.

Druga nota vsebuje protest proti Dancem, ki so okupirali tretjo plebiscitno zono v Šlezvig-Holštajnu, kjer se še ni vršilo glasovanje.

Angleška delegacija, potujoča Rusijo, dospela v Bergen.

Kristijanija, Norveška. — Angleška delavska delegacija, ki potuje v sovjetsko Rusijo, je dospela zadnji četrtak v Bergen na Norveškem. Z delegati potuje tudi poročevalec "Daily Herald", glasila delavske stranke na Angleškem, ki je dejal, da delegacija, ki potuje v Rusijo, zastopa 5.500.000 angleških delavcev, organiziranih v strokovnih in industrijalnih organizacijah. Delegacija ima nalogo temeljito preiskati politično, industrijalno in gospodarsko situacijo v sovjetski republiki.

Turški sultan se bi rad pobotal s vstaki.

Carigrad. — Ker je sultanova "ofenziva" proti nacionalnem žlostno ponesrečila, namerava sultanova vlada poslati dva poslanca v Angoro, kjer bosta skušala doseči kompromis z Mustafom Ke malom pasho. 3000 stanovnih krutov, ki so se imeli bojevati proti rebellem, je potegnilo plačo, potem so pa odšli na odpust, s katerega se niso več vrnili.

Aretacije socialistov v Franciji.

Pariz. — Francoska vlada misli poraziti generalno stavko železničarjev, pristaniščnih delavcev, mornarjev in rudarjev s tem, da meče v zapor socialistične voditelje. V sredo je bil aretiran Ernest Loriot, vodja francoske komunistične frakcije.

Stavka se nadaljuje. Luki v Marselu in Havru popolnoma počivata.

Centrala sovjetskih komunikacij odkrita v Švidu.

Ženeva. — Zvezne oblasti v Švici so odkrile tajno organizacijo, ki je služila kot posredovalka korespondence med sovjetsko Rusijo in Francijo, Anglijo, Italijo in Spanijo. Vsa korespondenca iz Rusije je bila poslana v Švico in od tam je bila razpečana naslovljenem omenjenih državah.

Trgovske delegacije v Parizu.

Pariz. — V torek je bila tukaj odprta mednarodna parlamentarna trgovska konferenca, na kateri so zastopane sledeče države: Velika Britanija, Francija, Belgija, Italija, Grška, Finska, Poljska, Portugalska, Rumunija, Jugoslavija in Čehoslovakija.

60. Lawndale Ave., Chicago

Delavstvo in politika.

Pile Milan Pakić.

X.) Odpravo avtokratičnega gospodarstva nad cilami, katere prodncirajo bogastvo in omajev zasebnih interesov, ker se je dokazalo, da sta ta dva faktorja vir razredne samopašnosti in vednega industrielnega boja in navadno tudi vir brezposelnosti in revščine med ljudskimi masami. To naj se odpravi z vladnimi naredbami in kontrolo, ki naj jo vodijo oni, ki delajo, v korist splošnega ljudstva.

XI.) Zvezna vlada naj ustanovi naučni oddelek, ki naj bo združen z drugimi vladnimi zveznimi oddelki, da se bo pospešila ljudska naobrazba in da bo imel vsak otrok priliko do popolne kulturne in strokovne izobrazbe in da bodo imeli učitelji akademično svobodo kakor tudi gospodarsko neodvisnost.

XII.) Ker je svoboda govora, tiska in svobodnega zborovanja najboljša straža zoper tiranstvo, revolucijo in reakcijo in garancija mirnega razvijanja industrije in mirnega napredovanja človeške družbe, se zahteva takojšnje povrnjenje teh ustavnih političnih pravic in jamstvo, da se iste ne bodo mogle v prihodnosti po kakih posameznih osebah ali osebami zopet odvzeti ali kratiti.

Načrt organiziranja.

Ker so pred ljudstvom veliki industrijski problemi, in ker te probleme maro rešiti le navadno ljudstvo potom politične akcije in ker organizirano delavstvo predstavlja najširše ljudske mase, zato mora sprejeti dolžnost, da vodi to važno politično delo, zato sklepamo:

Da ta državna konferenca delavskih odposlancev zopet potrjuje stališče, katerega je zavzela delavska politična konferenca 25. avgusta 1918 in sprejme aert organizacije kot sledi:

1.) Organizacija naj se imenuje "THE WORKING PEOPLE'S NON-PARTISAN POLITICAL LEAGUE OF MINNESOTA" (Delavska nestrankarska politična liga v Minnesoti). Nobeden član takega poverljivega oddelka v ligi ne sme biti član ali pa v stiki s kakim drugo politično organizacijo.

2.) Namen te organizacije je, da združi organizirane in neorga-

zirane delavce z onimi, ki so za ljudski dobrobit, tako da bodo izvoljeni taki zastopniki v javne urade, da bodo sprejeli, potrdili ali pa prisilili sprejeti take postavbe, katere bodo služile splošnemu ljudskemu blagostanju in katere so v soglasju s programom, katerega je sprejela ta konvencija.

3.) Vodstvo te lige bo poverjeno posebnemu odboru, v katerem bo imela vsaka delavska organizacija po enega zastopnika in poleg tega še na vsakih sto članov enega. Toda nobena delavska organizacija ne sme imeti več kot tri člane v gl. odboru.

4.) Na državni konferenci bo izvoljen izvršilni odbor, namreč predsednik, finančni tajnik in pet drugih odbornikov. Člani izvrševalnega odbora so voljeni od konference do konference. Naloga izvrševalnega odbora bo voditi vse tekoče delo organizacije, propagando in denarne zadeve te lige. Če je le mogoče, naj bodo člani izvrševalnega odbora stanovalci ib "Twin Cities" (Minneapolis, St. Paul, Minn.) in to radi tega, da ima liga manj stroškov in da je lažje obdržati seje in zborovanja. Vsak organiziran okraj izven "Twin Cities" je upravičen do enega zastopnika v izvrševalnem odboru.

5.) Redne konference te lige se vršijo na vsaki dve leti. Na teh konferencah bodo delegati določili kandidate za posamezne javne urade in se pripravili za volilno kampanjo. Izredna konvencija se lahko skliče ob času "State Federation Convention" (državne zvezne konvencije).

6.) Narodni državni odbor ustanovi v vsakem distriktu okrajni odbor, katerega naloga je nadzorovati lokalne politične razmere in določiti kandidate za politične urade.

7.) Člani okrajnega odbora (komiteja) organizirajo nadalje potrebne pomožne odbore (komiteje), ki bodo skrbeli za politično propagando v vsakem političnem volilnem okraju (precinct, ward, county, itd.). Člani tega pomožnega okrajnega odbora naj širijo propagando med neorganiziranimi delavci in onimi, ki simpatizirajo s to stranko ali ligo in na ta način poskušajo ustanoviti samostojne politične enote, ki se združijo s to ligo.

(Konec jutri.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Celovčani za Jugoslavijo. Nedavno tega so bili v Celovcu veliki kravali zaradi prehrane. Ljudstvo je demonstriralo pred magistratom in zahtevalo, da se preskrbi mesto z zadostno množino najpotrebnejših živil. Posebna deputacija se je oglašila tudi pri mednarodni zavezniki komisiji v Celovcu ter jo prosila, da naj zastavi svoj vpliv v to, da bo celovsko mesto dobilo živež, ker je pomanjkanje življenjskih potrebščin v mestu tako veliko, da ni izključeno, da izbruhnejo nemiri. Deputacija je mednarodni komisiji celo izjavila, da bi pretežna večina celovskega prebivalstva ne imela nič priti temu, ako zasedejo Celovec jugoslovanske čete, ker se zaveda, da bi v tem slučaju bila prehrana celovskega mesta zagotovljena. Tudi v raznih drugih krajih glasovanje cone B je opaziti močan preobrat v razpoloženju napram Jugoslaviji. Zdi se, da bodo celo razne nemške občine v tej coni pri preobratu glasovale za pripadnost k sosednji jugoslovanski državi. Zlasti med knežkim prebivalstvom se vedno bolj širi prepričanje, da je tudi za nemški del Koroške edina rešitev pred gospodarskim prepadom združitve z Jugoslavijo.

Boj s tihotopci z žalostnim koncem. 2. aprila je prišlo do boja med tihotopci in orožniki za Blegošem med Poljansko in Selško dolino blizu demarkacijske črte. Na pažnji se nahajajoča orožniška patrulja iz Zaliloga zasliši več ljudi, ki so gnali s seboj konja. Ko jih ustavi orožnik z besedami: "Stoj, kdo in kaj ste?" so pričeli takoj na orožnike streljati iz samokresov in jim metali cementni prah v obraz, da bi jih oslepili. Orožniki so se toliko umaknili, da so mogli nazaj streljati ter so s prvimi strelji ustrelili enega izmed tihotopcev. Drugi so pobegnili, pustivši konja na mestu. Kakor se domneva, je moral biti še eden ustreljen. Ysega skupaj je padlo okrog 40 strelj. Ustreljeni je 30letni Jurij T., trdnega in premožnega kmeta sin iz Gor. Zetina, občina Javorje. Bil je takoj mrtev, prestreljen je

slezi arce. Bil je jako samozavestni fant z domisljivimi, klerikalno zmendenimi, nekako boljseviškimi nazori. Opasano je imel vojaško bodalo in navezano vrečo s cementnim prahom. Prišlo se je med ljudmi pravo rokovnjaštvo. Mislimo, da bi tu, če ne vsega pa veliko lahko storili duhovniki, posebno zdaj o velikonočnem času, ko bi opustili drugo politično gonjo in odvajali ljudi od grde in tako razpasle razvade, ki se kaže v neizmerni samopašnosti po denarju in brezdelju, iz tega seveda, največja nemoralnost, posebno med nezrelo mladino. — Dodatno se nam še poroča, da je bilo udeleženi šest oseb, za katere se je že izvedelo. Dva sta iz zasedenega ozemlja, štirje so bili iz Gornje Zetine iz dveh hiš po dva brata, a vsi štirje se pišejo T. Dva od njih, brata ustreljenega, ki je pa tudi prestreljen skozi stegno in še enega so že aretirali; a eden je pobegnil z onima iz zasedenega ozemlja. Bajje, kakor ta dva pripovedujeta, je bil še eden ranjen v spodnji del noge. Imeli pa niso cementa, ampak živo apno v žepih, kar je jako nevarno, tako, da menda ta, ki dobi apno v oči, popolnoma oslepi za vedno, ali mu pa pokvari oči.

Mesno gibanje tobačnega delavstva. V Mestnem domu je bil 7. aprila popoldne ob 5. shod tobačnega delavstva, organiziranega pri socialističnem "Društvu tobačnih delavcev". Shoda se je udeležilo okoli 300 delavcev in delavk. Poročilo je Srbijsanec Ilić o splošnem mednem gibanju tobačnega delavstva v državi, zlasti v Nürnbergu, kjer je delavstvo že stopilo v stavko. Od uspeha pogajanj pri centralni vladi v Beogradu je odvisno, ali naj tudi delavstvo tobačne tovarne nastopi splošno stavko. Poročevalec Tokan je zelo ostro napadal tobačno upravo.

Roparski napad. Dne 2. aprila je neznanec napadel na javni cesti dopolne okrog 10. v celjakem okraju med Sladko goro in Lombergom Jožefa Knafliča, sorodnika Alojzija Papeža trgovca na Sladki gori, ter ga popolnoma oropal. Knaflič je imel pri sebi okrog 800 kron. Ropar mu je vzel vse denar, uro in veržico in sploh vse, kar je imel pri sebi. Knafliču se je, kljub njegovi visoki starosti, ima že 73 let, posrečilo, da se je rešil, dasi ga je ropar s kamnom lahko ranil na glavi. Orožniki zasledujejo zločince, ali dosedaj jim še ni uspelo, da bi prišli na sled roparju.

Kaj delajo arditii na Reki, nam spričuje nastopna značilna do godbica: Just Varilen, 26 let star, Dannunzijski legionar, ima za ljubico neko Doro Arculin. Sprla sta se in dal jej je zaušnico. Doma so sklenili maščevanje. Navzoč je bil stotnik, mladi Argentin, ki je najel štiri svoje vojake, arditie, da pretepejo Varijena. Drugi dan sta se poravnala Varijen in Dora, ali ona, samo v svojo maščevanja. Ko sta se zvečer sprehajala, so štiri arditii napadli Varijena na njeno znamenje in ga pretepli in ranili tako, da ostanje težko pri življenju. Zapri so arditie, stotnika in lepo Doro. Ko so arditii pretepli zaljubljenega Varijena, je kričal: Pustite me, saj sem tudi jaz Italijan. Jaz nisem Jugoslovian. Torej Italijana se mora pustiti, Jugoslovana na Reki se sme pa kar ubiti. Ali to pot ga arditii niso poslušali, marveč so skoro ubili Dannunzijskega legionarja.

IŠČEM SVOJA DVA BRATA po imenu Jernej in John Janžekovič, doma sta iz Malega Lekša pri Suhoru na Dolenjskem v Sloveniji, išče ju njihova sestra Marija Janžekovič sedaj omožena Marija Patrie, poročati imam njima, zelo važne stvari iz stare domovine od matere. Cenjene rojake uljudno prosim, da mi sporočijo njih naslove, ako bodeta pa sama čitala ta oglas naj se mi takoj prijavi na moj naslov: Mary Patrie, P. O. Box 254, Midvale Utah.

SVOJE ROJAKE SDAJ ZOPET LANKO DOBITE V AMERIKO. Priseljeniške postave ostanejo še smejaj v voljavi kot pred vojno. Svoje rodbine lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matije Skender, Javnega Notarja, 5327 Butler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO navadne delavce za delo v tovarni.

Stalno delo, dobra plača.

Oglasite se pri:

Mr. Ellis.

HEPPES-NELSON
ROOFING CO.,

4500 Fillmore St.,

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
25 DEKLET

ZA DELO PRI SLADKOJAH. HLADITI "KENDI". DOBRA PLAČA, 44 URNO DELO NA TEDEN. V SOROTAH SE NE DELA. NOBENE SKUJANJE SE NE ZAHTEVA. OGLASITE SE PRI:

E. J. BRACH SONS

311 E. ILLINOIS STREET,
FACTORY No. 1.
CHICAGO, ILL.

MOŠKE DELAVCE za različno delo pri mesu in šunki. Zelo dobra plača in stalno delo.

AGAR PROVISION CO.

310 N. Green St., Chicago, Ill.

RAD BI IZVEDEL za mojega prijatelja Jernej Gril, doma iz Dobindola, pošta Toplice, Dolenjsko, Slovenija. Pred 5 leti se je nahajal v La Salle, Ill. Cenjene rojake širom Amerike prosim, če kdo ve za njegov sedanji naslov, naj mi ga naznani, ako bo pa sam čital oglas, naj se mi prijavi. Poročati mu imam zelo važne stvari iz stare domovine. Moj naslov je: John Blatnik, P. O. Box 837, Chisholm, Minn.

NAZNAVILLO!

S tem naznanjam vsem rojakom, ki so kupili delnice od Humble Lease in Development Oil Co., družbe, da so se delnice sedaj podražile za 85% in sicer iz \$1.15 na \$2.00 ena delnica. Kdor želi kupiti še kaj teh delnic te družbe naj vzame to upoštev. Ta družba ima \$100,000.00 glavnice, nad 7000 akrov zemlje v najemu in je že pričela z vrtanjem prvih oljnih vrlecev. Torej sedaj je še čas, da si kupite te delnice po \$2.00 vsako, sicer se ne proda manj kot 10 delnic eni osebi. Denar in vsa pisma, ter vprašanja za vsa pojasnila je poslati na naslov potvalnega zastopnika na: Frank Zimmerman, 2857 So. 18th Street, St. Louis, Mo.

IŠČE SE PEVOVODJA. Išče se Slovenec, Hrvat ali Čeh, ki je zmožen poučevati godbo na pihala. Prednost imajo premožarji. Za vsa nadaljšja pojasnila glede plače in drugih podrobnosti se je obrniti na naslov: Tony Kováčich, P. O. Box 95, Johnston City, Ill.

RAD BI IZVEDEL za mojega brata Franka Trinkams, doma iz vasi Santanja na Dolenjskem v Sloveniji. Prosim cenjene rojake, ako kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, če bode pa sam čital ta oglas naj se mi prijavi; imam mu poročati zelo važne stvari. Moj naslov je: Joseph Trinkaus, P. O. Box 12, Manifold, Pa.

SLOVENSKI KROJAČ se uljudno priporočam vsem Slovincem in Hrvatim za naročilo novih oblek. Zmerza cena, izborna blago in kraj poljubno na vako željo. V kratkem Vam obiščem! **MINAEL BRENNIK** TRINIDAD, COLORADO.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO hišne delavce, dobra plača in hrana. — **GREAT NORTHERN HOTEL**, S. Dearborn & Jackson Boul. Vprašajte v Linen Room.

POTREBUJEMO izdelovalce ročnih navijačev in pomagale pri drill-presah. **NATIONAL STAMPING & ELEC. WORKS**, 424 So. Clinton Street.

POTREBUJEMO DELAVCE **CHICAGO FIRE BRICK COMPANY**, 1858 N. Cicero ave., CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO DEKLETA nad 14 let stare za skladanje podlage kolektarjev; svitile sobe. Dobra plača, prilika za napredek. **GOES LITHOGRAPHING CO.**, 42 W. 61st Street, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DEKLETA in ŽENE za lahko tovarniško delo pri drill-presah, mišah in pregledovanju. Mi vas izučimo, izvežbanost nepotrebna. Employment Dept. odprto v podeljek, sredo in petek do 8. večer. V soboto do 3:30 popoldne. Vprašajte na: 311 W. Austin ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO ŽENSKO za umivanje loncev. Prijazno delo. Plačamo \$70.00 in hrano na mesec. Oglasite se pri: **MORRISON HOTEL**, 23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO ŽENSKO za pospravljanje sob. Dobra plača, s hrano ali brez hrane in stanovanja. Delo samo po dnevu. **MORRISON HOTEL**, 23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO ŽENSKO za umivanje jedilne posode. Dobra plača, stalno delo, s hrano in stanovanjem ali brez tega. Oglasite se pri: **MORRISON HOTEL**, 23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO ŽENSKO za lahko delo, čistenje sob. Plačamo \$16 na teden. Stalno delo. Oglasite se pri: **PEPSODENT COMPANY**, 1104 S. Wabash Avenue, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO MOŠKE in ŽENSKO za delo v pralnici. Nobene izkušnje se ne zahteva. Plačamo 40 do 60 dolarjev na mesec in hrano. **MORRISON HOTEL**, 23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO DEKLETA IN ŽENE nad 18 let stare. Ni treba nobene izkušnje. Za prislužiti dobro plačo v naši izdelovalnici praškov za peko, in prilepljanje listov. Kakor se pričujete, bae plača izboljša. To delo lahko delate sedeč, v prijazni in čisti tovarni. Eridite pripravljene za delo. Mi damo delovno obleko in isto peremo vsak teden. Oglasite se pri:

CALUMET BAKING POWDER COMPANY, 4100 Fillmore Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO NAVADNE DELAVCE, pomagale pri žagi. Stalno delo, dobra plača. **FULTON SAW WORKS**, 32nd Ave. and 32nd St. Cicero, Ill.

POTOP.

Zgodovinski roman.

Special H. Stenjkowicz. — Poslovanil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Sramota..."

"Dobil sem povelje" reče general, "naj vzamem trdnjavo, ali pa naj grem v Prusijo."

Oči vseh se obrnejo na Vreščeviča, Ta pa reče:

"Treba je rešiti čast!"

Kratek pretrgan smeh, podobnejši škripanju z zobmi, se izviše iz Muellerjevih ust.

"Zdi se mi, da nas hočete naučiti, kako je treba zbuhati mrtve."

"Čast so rešili samo ini, ki so padli!" reče Sadoski.

Muellerja jame znova grabiti jeza.

"A ta samostan še stoji? ... Ta Jasna Gora, ta kurnik? Nisem ga dobil? ... In mi odstopamo? ... Ali spim, ali bdim, kaj?"

"Ta samostan, da Jasna Gora še stoji," ponovi knez Heski, "in mi odstopamo pobiti."

Nastalo je dlje časa trajajoče molčanje, katero pretrga Vreščevič.

"Večkrat se je že pripetilo," reče "daso plačali obloženici odkupnino in obloževalci so odšli kot zmagovalci. Naj nam tudi oni dajo odkupnino in za nas ni sramota, ako odstopimo."

"Če bodo le hoteli!" vpraša knez Heski.

"Za to jaz stavim svojo glavo."

"Prav ima!" pritrdi mu Sadoski. "Nam je že jelo presediti to obloževanje, a njim isto tako. Kaj mislite o tem, gospod general?"

"Marsikatero bridko uro, bridkejšo nego kaj v življenju, sem prebil radi vaših nasvetov, četda za ta poslednji se vam zahvaljujem ter ga ohranim v hvalečnem spominu," odvrne Müller.

In vsem se je odvalil kamen od arca. Sedaj jim je bilo le to mar, da odidejo, kolikor le mogoče, s častjo.

Drugo jutro, na praznik sv. Štefana, se zhe-rejo vsi častniki, da slišijo odgovor prednika Kordeckega na Müllerjevo pismo, v katerem je ta predlagal menihom plačati odkupnino ter ga poslati tja o svitu.

Dolgo so morali čakati. Müller se je kazal veselega, toda le prisiljeno veselje se mu je odbijalo raz obraz. Knez Heski in Sadoski sta stala pri oknu ter se potihoma pogovarjala.

"Kaj si mislite, gospod, ali bo kaj iz tega?" vpraša prvi.

"Vsi trdijo, da bo ... Bojim se samo, da bi zahteval general premnogo."

"Koliko je zahteval?"

"Štirideset srebrnjakov od menihov in po dvajset od plemstva. Toda v vsakem slučaju bodo poskušali kaj odčepniti."

"Odjenjajmo, za Boga, odjenjajmo! Ko bi vedel, da nimajo denarja, hotel bi ga jim posoditi, samo da nam dovolijo da odidem s častjo."

"Dasi priznavam, da je Vreščevič navet dober, povem, da bi raje prebil deset napadov nego to čakanje."

"Uf! prav imate, gospod! Toda ta Vreščevič dospe lahko še visoko ..."

"Da, na višice."

Prijatelja nista uganila. Vreščeviča je čakala še hujša usoda nego smrt na vislicah.

Grom topov pretrga njun daljši razgovor.

"Kaj je to? Strelji iz trdnjave?" zakričel general Müller.

Na to plane kakor nor po koncu ter zdirja iz sobe.

Vsi navzoči zdrvé za njim ter jamejo poslušati. Odmev pravičnih strelcev se je res slišal iz trdnjave.

"Za Boga, kaj pomeni ... Ali se bijejo med seboj, ali kaj?" reče Müller.

"Nikakor ne, jaz vam to pojasnim. Danes je praznik sv. Štefana, imendan gospodov Zamojskih, Očeta in sina. Njima streljajo na čast!"

Medtem se oglašev v trdnjavi novi strelji.

"Smotnika imajo dovolj," reče Müller.

"Da, da, čas je, da odstopimo."

Vai odidejo znova v sobo. Naposled se začuje odmev korakov in v sobo stopi brkast trobentač; bil je ves rdeč od mraza in njegove brke je pokrival arež.

"Odgovor iz samostana," reče in izroči Müllerju debel zavoj, zaviti v prižast robec ter prevezan s trakom.

Müllerju so streptale nekoliko roke, ko je razvezoval motvoz. Vsi so vprli svoje oči vanj; častniki so pridržali dihanje.

General odviše eden robea, odviše drugega, tretjega, odviše čimdalje urme, dokler končno ne pade na mizo kopica mlincev. Takrat obledi in dasi ni zahteval nihče pojasnila, reče zamolklo:

"Milaci!"

"Nič drugega?" vpraša nekdo od navzočih.

"Ničesar drugega!" odvrne kakor odmev general.

Nastane globoko molčanje, pretrgano samo s težkim dihanjem in škripanjem z zobmi.

"Gospod Vreščevič!" zakliče naposled Müller s strašnim glasom.

"Ni ga več tukaj," odvrne nekdo od častnikov in znova nastane molčanje ...

Zato pa se je jel proti noči razlegati v taboru šum. Slišalo se je rezgetanje konj, škripanje voz in pravični koraki vojakov.